

7. Ухтомский А.А. Доминанта / Алексей Алексеевич Ухтомский. — СПб.: Питер, 2002. — 448 с. Uhtomskiy A. A. Dominanta / Aleksey Alekseevich Uhtomskiy. — SPb. : Piter, 2002. — 448 s.

8. Бахтин М. М. Формы времени и хронотопа в романе. Очерки по исторической поэтике // Бахтин М.М. Вопросы литературы и эстетики. : СПб. — М.: Худож. лит, 1975. —502 с. Bahtin M. M. Formy vremeni i hronotopa v romane. Oчерki po istoricheskoy poetike // Bahtin M.M. Voprosy literatury i estetiki. : SPb. — М.: Hudozh. lit, 1975. — 502 s.

9. Душенко К. В. Мысли и изречения древних с указанием источника: Древние Греки. Древние римляне. Библия. Учителя Церкви. Мудрецы Талмуда / Константин Васильевич Душенко. — Изд. 2-е, испр. — М. : Изд-во Эксмо, 2004. — 800 с. Dushenko K. V. Myisli i izrecheniya drevnih s ukazaniem istochnika: Drevnie Greki. Drevnie rimlyane. Bibliya. Uchitelya Tserkvi. Mudretsyi Talmuda / Konstantin Vasilevich Dushenko. — Izd. 2-e, ispr. — М. : Izd-vo Eksmo, 2004. — 800 s.

10. Луций Анней Сенека. Нравственные письма к Луцилию / Пер., ст. и прим. С.А. Ошерова. Отв. ред. М.Л. Гаспаров. (Серия «Литературные памятники»). — М.: Наука, 1977. — 384 с. Lutsiy Anney Seneka. Nравstvennyie pisma k Lutsiliyu. / Per., st. i prim. S. A. Osheroва. Отv. red. M. L. Gasparov. (Seriya «Literaturnye pamyatniki»). — М. : Nauka, 1977. — 384 s.

11. Античные риторика / Под ред. А.А. Тахо-Годи. — М.: Изд. Московского университета, 1978. — 352 с. Antichnyie ritoriki / Pod red. A.A.Taho-Godi. — М. : izd. Moskovskogo universiteta, 1978. — 352 s.

GAYDULIN O. HISTORICAL AND SYSTEM INTERPRETATION METHODS IN ROMAN PRIVATE LAW: GENESIS AND RECEPTION

Стаття надійшла до редакції 26.11.15.

УДК 342.9:35.072.2

Мачуська Ірина Борисівна,

канд. юрид. наук,

доцент кафедри цивільного та трудового права,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»¹

ПРАВОВИЙ РЕЖИМ ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

Досліджено правовий режим земель сільськогосподарського призначення. Внесено пропозиції щодо вдосконалення правового регулю-

¹ Machuska Irina, Doctor of Law, Associate Professor civil and labor law state university Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman

вання. охорони земель сільськогосподарського призначення, запропоновані шляхи вдосконалення.

Ключові слова: землі сільськогосподарського призначення, правовий режим земель, правовий режим земель сільськогосподарського призначення, охорона земель сільськогосподарського призначення, управління у сфері земельних відносин.

The legal regime of agricultural land. Proposals for improving the legal regulation, protection of agricultural land, he ways of improvement.

Key words: agricultural land, legal regime of land, legal regime of agricultural land, protection of agricultural land, management of land relations.

Постановка проблеми. Трансформація земельних відносин в Україні, у зв'язку з проведенням земельної та аграрної реформ, об'єктивно викликала необхідність вдосконалення правового регулювання використання земель сільськогосподарського призначення, дослідження їх правового режиму.

Земельні ресурси України — найдорожче багатство її народу. Українська держава володіє могутнім природно-ресурсним потенціалом. Земельний фонд України становить 5,7 % території Європи. При цьому на загальноєвропейському фоні його вирізняє висока кількість сільськогосподарських угідь. Землі сільськогосподарського призначення, як унікальний природний фактор, відіграють особливу роль в аграрному секторі економіки. Вони займають основну частку території України 41,8 млн га, або 69,3 %, їх можна вважати провідною категорією земельного фонду України [1, с. 38].

Аналіз останніх наукових досліджень. Серед науковців, які займались дослідженням окремих питань стосовно земель сільськогосподарського призначення, їх правового режиму, необхідно виділити таких відомих фахівців, як: В.І. Андрейцев, В.М. Єрмоленко, І.В. Гіренко, І.І. Каракаш, П.Ф. Кулинич, В.І. Курило, Н.І. Титова, Мірошніченко А.М., Марусенко Р.І., О.О. Погрібний, О.П. Світличний, В.І. Семчик, В.М. Швільга.

Мета та завдання статті полягає в теоретичній дослідженні сучасних проблем правового режиму земель сільськогосподарського призначення, обґрунтуванні пропозицій щодо удосконалення правового регулювання цього інституту.

Викладення основного матеріалу. Відповідно до ст. 14 Конституції України — (далі КУ) [2] і ч.1 ст. 1 ЗКУ [3] «земля є основним національним багатством, що перебуває під особливою охороною держави». Поняття землі можна розглядати у залежності від виконуваних нею функцій. Характерними рисами землі, як

природного ресурсу, є: незамінність, обмеженість у просторі, локальність за місцем розташування, нерухомість. Водночас, однією із найважливіших характеристик землі є ґрунтова характеристика, що дозволяє виділити землі сільськогосподарського призначення у пріоритетну категорію земель України [4, с. 5].

Землі України є внутрішньо неоднорідними та складаються з різних категорій земель, що мають певне економічне, господарське (цільове) призначення. Цільове призначення, мета використання, що лежить в основі усіх категорій земель, зумовлює наявність спеціальних норм, що встановлюють правовий режим тієї або іншої категорії земель.

Землі сільськогосподарського призначення мають пріоритетне значення серед інших категорії земель з огляду на своє природне, економічне та соціальне значення, оскільки є головним засобом аграрного виробництва. Саме ця якість зумовлює необхідність встановлення на них особливого правового режиму [5, с. 439].

Одним із важливих питань формування збалансованої системи законодавства щодо земель сільськогосподарського землекористування є формулювання науково обґрунтованого визначення поняття земель сільськогосподарського призначення, що виконує методологічну роль, оскільки служить концентрованим визначенням характеристики земель сільськогосподарського призначення як об'єкта земельних правовідносин [6, с. 204—209]. Тому, як підкреслив Г.О. Аксентюк, для визначення правового режиму земель будь-якої категорії необхідно дати поняття цих земель як об'єкта даних земельних відносин [7, с. 55].

Закріплене у ч. 1 ст. 22 ЗКУ [3] визначення земель сільськогосподарського призначення засноване на юридичному критерії відмежування даної категорії земель, оскільки охоплює землі, надані для виробництва сільськогосподарської продукції, здійснення сільськогосподарської науково-дослідної та навчальної діяльності, розміщення відповідної виробничої інфраструктури. Також, до земель сільськогосподарського призначення належать особливо цінні землі, склад яких передбачено ч. 1 ст. 150 ЗКУ [3]. Використання земель сільськогосподарського призначення передбачає використання тільки поверхні цих земель, а саме, ґрунтів, серед яких виділяються особливо цінні продуктивні землі [8, с. 68]. Згідно з цим критерієм, до земель сільськогосподарського призначення належить кожна земельна ділянка, яка передана у власність чи користування громадянину або юридичній особі для виробництва сільськогосподарської продукції [5, с.22].

У доктрині земельного права існують різні міркування щодо поняття земель сільськогосподарського призначення як окремої категорії земель. На думку Н.І. Титової, «землі сільськогосподарського призначення» — найцінніші категорії земель, які за природними властивостями ґрунтів (родючістю) здатні бути основним засобом для вирощування сільськогосподарських культур за умов їх раціонального використання [9, с. 11]. На думку Н.В. Ільків, «землі сільськогосподарського призначення» — всі землі, які за їх природними властивостями придатні для сільськогосподарського виробництва і підлягають особливій охороні [10, с.22]. Таким чином, на думку Н.І. Титової та Н.В. Ільків, єдиним критерієм віднесення земельних ділянок до категорії земель сільськогосподарського призначення має бути природний критерій. Можна погодитись з думку П.Ф. Кулинича, що така позиція є спірною, оскільки поняття особливої цінності земель і їх придатності для використання у сільськогосподарських цілях є відносним [5, с. 32]. Доцільно погодитись з думкою П.Ф. Кулинича у тому, що законодавче визначення поняття земель сільськогосподарського призначення не повною мірою відповідає реальному стану і потребам використання земельних ресурсів України [5, с. 37, 40].

Тому, видається доцільним доповнити ч.1. ст. 22 ЗКУ поняттям «земель сільськогосподарського призначення», як землі, що є розташовані за межами населених пунктів землі, надані громадянам і юридичним особам для використання, головним чином, як сільськогосподарські угіддя з метою вирощування сільськогосподарських культур і як операційний базис для розміщення сільськогосподарської та землеохоронної інфраструктури, а також, землі, призначені для цих цілей (землі запасу).

Поняття «правовий режим земель сільськогосподарського призначення» доцільно розкрити через аналіз поняття «правового режиму». Поняття «правового режиму» досліджувалось багатьма вченими, а саме: Д. М. Бахрах під правовим режимом розуміє систему норм, яка регулює діяльність, відносин між людьми з приводу певних об'єктів і розглядає його як комплекс суспільних відносин певного виду діяльності, що закріпленій юридичними нормами та забезпечений сукупністю юридично-організаційних засобів [11, с. 201]. О. М. Бокій відносить правовий режим до особливої форми правового регулювання [12, с. 7]. Т. П. Минка підкреслює, що основний масив правових режимів зосереджується всередині кожної галузі права, де домінують або загальні заборони, або загальні дозволи [13, с. 3]. Таким чином, поняття

«правового режиму» можна визначити його як встановлений законодавством комплекс правових заходів, що направлений на здійснення регулювання певною сферою суспільних відносин.

Поняття «правовий режим земель» широко застосовується в доктрині земельного права, вживається для характеристики об'єкта правовідносин. Вперше поняття «правовий режим земель» у земельному праві використав І.І. Євтихієв, який ще 1929 р. підкреслював, що для окремих розрядів земель існують різні земельні режими, які не співпадають за обсягом [14, с. 78]. Поступово категорія правового режиму набула в земельному праві універсального значення і стала застосовуватися для характеристики земель усіх категорій.

Поняття «правовий режим земель» розглядається як загальне поняття, оскільки стосується всіх земель України у межах її території, відповідно до ст. 18 ЗКУ [3]. Відповідно до ч. 2 ст. 18 ЗКУ кожна із 9 категорій земель України має особливий правовий режим. Доцільно погодитись з думкою В.Д. Сидор, у тому, що правовий режим земель у вітчизняному законодавстві перебуває у прямій залежності із цільовим призначенням земель [15, с. 29]. Водночас, незважаючи на застосування терміна «правовий режим земель» у ч. 2 ст. 18 ЗКУ, його законодавче визначення не зазначено. Тому, видається доцільним доповнити ч. 2 ст. 18 ЗКУ поняттям «правового режиму земель», а саме: встановлений нормами й заснований на принципах земельного права порядок регулювання можливої чи належної поведінки фізичних або юридичних осіб стосовно землі, як специфічного об'єкту земельних відносин, спрямований на: забезпечення ефективного використання, управління й охорони земель усіх категорій за цільовим призначенням; збереження і поліпшення родючості ґрунтів; підтримання безпечного для людини стану навколишнього природного середовища тощо.

Запровадження правового режиму земель обумовлене необхідністю встановлення певних обмежень, правової самостійності суб'єктів з метою раціонального використання та охорони земель. Правовий режим земель характеризується специфічними рисами: є різновидом соціального режиму; характеризується комплексністю; є родовим (загальним) поняттям відносно всіх земель; визначає поведінку суб'єктів земельних відносин і адресований учасникам цих відносин [15, с. 30]. На думку В.І. Андрейцева, визначення правового режиму земель зумовлює особливий державно-правовий механізм їх використання і відновлен-

ня.[16, с. 36]. В.І. Семчик під «правовим режимом земель» розуміє встановлені правовими нормами право власності і користування земельними ділянками [17, с. 66]. Доцільно погодитись з думкою О.В. Донець, що правовий режим земель — це встановлений нормами й заснований на принципах земельного права порядок регулювання можливої чи належної поведінки фізичних або юридичних осіб стосовно землі, як специфічного об'єкту земельних відносин, спрямований на: забезпечення ефективного використання, відновлення, управління й охорони земель усіх категорій за цільовим призначенням [18, с. 12]. Елементами правового режиму земель виступають: встановлені нормами земельного права суб'єктивні земельні права та юридичні земельні обов'язки суб'єктів по відношенню до земель; встановлений нормами земельного права порядок управління використанням і охороною земель; встановлена нормами земельного права права охорона земель; спрямованість на забезпечення раціонального використання земель [19, с. 17].

З приводу визначення правового режиму земель сільськогосподарського призначення у наукових колах існують різні позиції вчених. Так, на думку О.О. Погрібного, правовий режим земель сільськогосподарського призначення є встановлений законодавством України спеціальний порядок їх використання, зумовлений: видами земель сільськогосподарського призначення, їх економічними і екологічними властивостями; юридичним статусом суб'єктів [20, с. 301]. Під правовим режимом земель сільськогосподарського призначення А.В. Луначенко розуміє встановлену нормами права належну поведінку суб'єктів відносно земель сільськогосподарського призначення, як об'єкта права власності та інших прав на земельні ділянки, об'єкта державного управління у сфері земельних відносин та об'єкта особливої правової охорони [21, с. 3]. А.М. Мірошніченко особливістю правового режиму земель сільськогосподарського призначення вбачає в особливому цільовому призначенні цих земель [22, с. 118]. Доцільно погодитись з думкою В.М. Єрмоленко, що визначальними факторами, що впливають на особливості правового режиму земель сільськогосподарського призначення, є склад земель сільськогосподарського призначення (ч. 2 ст. 22, ч. 1 ст. 150 ЗКУ) та цілі використання земель сільськогосподарського призначення, перелік яких не є вичерпним (ч. 1 ст. 22 ЗКУ) [23, с. 442]. Таким чином, наявність особливого складу земель сільськогосподарського призначення, значну їх територію, значення для розвитку

сільськогосподарського виробництва спричиняє необхідність встановлення окремого правового режиму цієї категорії земель. У зв'язку з цим, доцільно внести пропозицію щодо доповнення ст. 22 ЗКУ поняттям «правового режиму земель сільськогосподарського призначення», а саме: встановлений законодавством України спеціальний порядок їх використання, зумовлений: видами земель сільськогосподарського призначення, їх економічними і екологічними властивостями; юридичним статусом суб'єктів.

Одним з вирішальних чинників у запровадженні правового режиму земель сільськогосподарського призначення набуває збереження та поліпшення потенціалу земель сільськогосподарського призначення та їх охорона. Незважаючи на наявність потужного потенціалу земель сільськогосподарського призначення, ефективність їх використання є значно нижчою, ніж у середньому по Європі, при цьому розораність земель є найбільшою в світі і досягає 56 % території держави та 80 % сільськогосподарських угідь, площа сільськогосподарських земель зменшилася на 165,7 тис. га [24, с. 120].

Враховуючи, що землі сільськогосподарського призначення є пріоритетною категорією земель України, що потребують особливої охорони, доцільно погодитись з думкою Д.В. Саннікова щодо вдосконалення положень ч. 1 ст. 168ЗКУ поняттям «правової охорони земель сільськогосподарського призначення», що являє собою сукупність юридичних заходів, спрямованих на забезпечення науково обгрунтованого, ефективного та раціонального використання земель зазначеної категорії як головного засобу виробництва у сільському господарстві, з урахуванням пріоритету права сільськогосподарського землекористування з іншими видами користування землею та сприятливої взаємодії землі з іншими природними ресурсами і факторами [25, с.17].

Також, однією з найвагоміших проблем сьгоднішньої української економіки, що пов'язано з використанням земель сільськогосподарського призначення, є формування ринку землі сільськогосподарського призначення, скасування мораторію на купівлю-продаж сільськогосподарських угідь і вдосконалення правового регулювання ринку земель сільськогосподарського призначення шляхом прийняття Законів України: «Про ринок земель», «Про обіг земель сільськогосподарського призначення». Вважаємо доцільним, внести пропозицію до Проекту Закону України «Про ринок земель» такі статті: порядок визначення ціни земельної ділянки; порядок встановлення ціни земельної ділянки у випадках

придбання її кількома покупцями; умови і порядок сплати продавцю коштів за придбану земельну ділянку; порядок розрахунків покупця за придбану земельну ділянку у випадках існування непогашених продавцем зобов'язань; строки сплати ціни придбаної земельної ділянки, пеня за прострочення встановленого строку; строки, порядок переходу права на земельну ділянку і продані разом з ними інші об'єкти нерухомого майна; відмова у наданні дозволів на придбання земельних ділянок.

Таким чином, Україна володіє могутнім природно-ресурсним потенціалом. Землі України є внутрішньо неоднорідними та складаються з різних категорій земель, що мають певне економічне, господарське (цільове) призначення. Цільове призначення, мета використання, що лежить в основі всіх категорій земель, зумовлює наявність спеціальних норм, що встановлюють правовий режим тієї або іншої категорії земель. Землі сільськогосподарського призначення, як унікальний природний фактор, відіграють особливу роль в аграрному секторі економіки і мають пріоритетне значення серед інших категорій земель з огляду на своє природне, економічне та соціальне значення, що зумовлює необхідність встановлення на них особливого правового режиму.

Незважаючи на наявність законодавчого визначення земель сільськогосподарського призначення та їх правового режиму, ряд положень ЗКУ потребує вдосконалення. Так, видається доцільним: 1) доповнити ч.1. ст. 22 ЗКУ поняттям «земель сільськогосподарського призначення», а саме: землі, що є розташовані за межами населених пунктів землі, надані громадянам і юридичним особам для використання, головним чином, як сільськогосподарські угіддя з метою вирощування сільськогосподарських культур та як операційний базис для розміщення сільськогосподарської та землеохоронної інфраструктури, а також, землі, призначені для цих цілей (землі запасу); 2). доповнити ч. 2 ст. 18 ЗКУ поняттям «правового режиму земель», а саме: встановлений нормами й заснований на принципах земельного права порядок регулювання можливої чи належної поведінки фізичних або юридичних осіб стосовно землі, як специфічного об'єкту земельних відносин, спрямований на: забезпечення ефективного використання, управління й охорони земель всіх категорій за цільовим призначенням; 3) доповнити ст. 22 ЗКУ поняттям «правового режиму земель сільськогосподарського призначення», а саме: встановлений законодавством України спеціальний порядок використання, зумовлений: видами земель сільськогосподарського призначення, їх економічними і екологічними

властивостями; юридичним статусом суб'єктів; 4) доповнити ч. 1 ст. 168 ЗКУ поняттям «правової охорони земель сільськогосподарського призначення», що являє собою, сукупність юридичних заходів, спрямованих на забезпечення науково обґрунтованого, ефективного та раціонального використання земель зазначеної категорії як головного засобу виробництва у сільському господарстві, з урахуванням пріоритету права сільськогосподарського землекористування з іншими видами користування землею та сприятливої взаємодії землі з іншими природними ресурсами і факторами.

Список використаних джерел

1. Ганганов В. М. Проблеми відродження продуктивності сільськогосподарських земель в країні / В. М. Ганганов // Економіка АПК, 2003. — № 9. — С. 37—42. Hanhanov V. M. Problems revival of productivity of agricultural land in Ukraine / V. M. Hanhanov // Economy APK, 2003. — № 9. — P. 37—42. [in Ukrainian]
2. Конституція України// Відомості Верховної Ради України (ВВР). — 1996. — № 30. — Ст. 141. Constitution of Ukraine // The Constitution of Ukraine Supreme Council of Ukraine (BD). — 1996. — № 30. — Art. 141. [in Ukrainian]
3. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 року // Відомості Верховної Ради України (ВВР). — 2002. — № 3 — 4. — Ст. 27. Land Code of Ukraine on October 25, 2001 // Supreme Council of Ukraine (BD). — 2002. — № 3 — 4 — Art. 27. [in Ukrainian]
4. Мачуська І. Б. Земельне право: навч. Посібн. / І. Б. Мачуська. — К.: КНЕУ, 2007. — 280 с. Machuska I. B. Land Law: teach. guidances / I. B. Machuska. — K. : KNEU, 2007. — 280 p. [in Ukrainian]
5. Кулинич П. Ф. Правові проблеми охорони і використання земель сільськогосподарського призначення в Україні: Монографія. — К.: Логос, 2001. — 688 с. Kulinich P. F. Legal problems of protection and use of agricultural land in Ukraine: Monograph. — K. : Logos, 2001. — 688 p. [in Ukrainian]
6. Кулинич П. Ф. Поняття та юридичні ознаки земель сільськогосподарського призначення / П. Ф. Кулинич // Часопис Київського університета права. — 2009. — № 2. — С. 204—209. Kulinich P. F. The concept and legal features of agricultural land / P. F. Kulinich // Journal Kyiv University of Law. — 2009. — № 2. — S. 204—209. [in Ukrainian]
7. Аксентюк Г.А. Правовой режим земель сельскохозяйственного назначения / Г. А. Аксентюк // Сельское хозяйство и право СССР и Италии : Материалы Второго Советско-итальянского «круглого стола»

по вопросам сельскохозяйственного права (Москва, июль 1975 г.). — Ин-т гос-ва и права АН СССР, 1977. — С. 51—62. Aksentyuk G. A. Pravovoyu regime zemel selskohozyaystvennoho naznacheniya / G. A. Aksentyuk // Selskoe hozyaystvo I pravo USSR i Italiyi: Materialy vtorogo Sovetsko-italyanskoho «kruglogo stola» po voprosam selskohozyaystvennoho prava (Moscow, July 1975). — In-tun gosudarstva I prava AN USSR, 1977. — S. 51 to 62. [in Ukrainian]

8. *Курило В. І.* Земельний кодекс України. Науково-практичний коментар [текст] станом на 1 березня 2013 р. / За заг. ред. В. І. Курило. — К.: Центр учбової літератури, 2013. — 536 с. Kurilo V. I. Land Code of Ukraine. Scientific and practical commentary [text] as of March 1, 2013 / Pod Society. Ed. VI chickens — K.: Center of educational literature, 2013. — 536 p. [in Ukrainian]

9. *Титова Н. І.* Землі сільськогосподарського призначення: поняття, особливості, склад (правові аспекти) / Н. І. Титова // Землі сільськогосподарського призначення: Права громадян України : наук.-навч. посібник. — Львів : ПАІС, 2005. — 430 с. N. Titova Agricultural land: concept, characteristics, composition (legal aspects) / N. I. Titov // Agricultural land: The rights of citizens of Ukraine: scientific-academic. manual. — Lviv, Pais, 2005. — 430 p. [in Ukrainian]

10. *Ільків Н. В.* Оренда земель сільськогосподарського призначення: теоретичні й практичні аспекти: [монографія] / Н. В. Ільків ; [за ред. Н.І. Титової]. — Львів : ЛьвДУВС, 2008. — 296 с. Ilkiv N. V. Lease of agricultural lands: theoretical and practical aspects: [monograph] / N. V. Ilkiv; [Ed. NO. Titova]. — Lviv: LvDUVS, 2008. — 296 p. [in Ukrainian]

11. *Бахрах Д. Н.* Административное право : учебник для вузов / Д. Н. Бахрах. — М. : БЕК, 1999. — 368 с. Bachrach D. N. Administrative Law: Textbook for Universities / D. N. Bachrach. — M.: BEK, 1999. — 368 p. [in Ukrainian]

12. *Бокій О. М.* Адміністративно-правовий режим обігу зброї в Україні : автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.07 / О. М. Бокій. — К., 2010.— 19 с. Bokiyy O. Administrative-legal regime of arms trafficking in Ukraine: Author. Thesis .. candidate. Legal. Sciences: 12.00.07 / O. M. Bokiyy. — K., 2010. — 19 p. [in Ukrainian]

13. *Мінка Т. П.* Адміністративно-правові режими та їх забезпечення органами внутрішніх справ : автореф. дис... докт. юрид. наук: 12.00.07 / Т. П. Мінка. — Дніпропетровськ, 2011. — 36 с. T. P. Minka. Administrative and legal regimes of the Internal Affairs bodies: Author. dis .. Doctor. Legal. Sciences: 12.00.07 / T. P. Minka. — Dnepropetrovsk, 2011. — 36 p. [in Ukrainian]

14. *Евтихийев И. И.* Регулирование земельных отношений в городах / И.И. Евтихийев. — Горки, 1929. — 136 с. Evtyhyuev I. I. Regulation of land relations in cities / I. I Evtyhyuev. — Gorki, 1929. — 136 p. [in Ukrainian]

15. *Сидор В. П.* Правовий режим земель в земельному законодавстві України / В. Д. Сидор // Адвокат. — 2010. — № 8. — С. 27—31. Sidorov

V. D. The legal regime of the land laws of Ukraine / V. Sidor // lawyer. — 2010. — № 8. — P. 27—31. [in Ukrainian]

16. *Андрейцев В.* Консолідуєча роль земельного законодавства у розвитку системи природноресурсового права: проблеми викладання і дослідження / В. Андрейцев // Право України. — 2012. — № 7. — С. 33—39. Andreytsev V. land legislation consolidating role in the development of pyrodnoresursovoho law: problems of teaching and research / V. Andreytsev // Law of Ukraine. — 2012. — № 7. — S. 33—39. [in Ukrainian]

17. *Семчик В. І.* Земельне право України: підручник для студ. юрид. спец. вид. навч. закл. / В. І. Семчик, П. Ф. Кулинич, М. В. Шульга. — К.: Вид. Дім «Ін Юре», 2008. — 600 с. Semchyk V. I. Land law in Ukraine: the textbook for students. Legal. spec. Hi. teach. bookmark. / V. I. Semchyk, P. F. Kulynich, M. V. Shulga. — K.: Type. House «John Jure», 2008. — 600 p. [in Ukrainian]

18. *Донець О. В.* Правовий режим земель історико-культурного призначення : автореф. дис. .. канд. юрид. наук : 12.00.06 / Донець Ольга Володимирівна ; Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. — Х., 2010. — 20 с. Donets O. V. The legal regime of historic and cultural purpose: Author. Thesis. .. Candidate. Legal. Sciences: 12.00.06 / Olga Donets; Nat. Legal. Acad. Ukraine. Yaroslav the Wise. — H., 2010. — 20 p. [in Ukrainian]

19. *Скляр М. М.* Правовий режим земель рекреаційного призначення: автореф. дис. .. канд. юрид. наук : 12.00.06 / М. М. Скляр. — Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. — К., 2012. — 24 с. Sklar M. M. The legal regime of lands of recreational purpose: Author. Thesis. .. Candidate. Legal. Sciences: 12.00.06 / M. M. Sklar. — Nat. University of Life and Environmental Sciences of Ukraine. — K., 2012. — 24 p. [in Ukrainian]

20. *Погрібний О. О.* Земельне право України: підручник / О. О. Погрібний. — Вид. 2-ге, переробл і доповн. — К.: Істина, 2009. — 600 с. Pogrebnoy O. O. Land law in Ukraine: the textbook / O. O. Pogrebnoy. — Kind. 2nd, be refurbished and fulfill. — K.: The Truth, 2009. — 600 p. [in Ukrainian]

21. *Луняченко А. В.* Правовий режим земель сільськогосподарського призначення, які належать громадянам на праві власності: автореф. дис. .. канд. юрид. наук: 12.00.06 / А. В. Луняченко. — НАН України, Інститут держави і права ім. В.М. Корецького. — К., 2002. — 16 с. A. V. Lunyachenko The legal regime of agricultural land owned by citizens for ownership: Author. Thesis. .. candidate. Legal. Sciences: 12.00.06 / A. V. Lunyachenko. — National Academy of Sciences of Ukraine, Institute of State and Law. V. N. Koretsky. — K., 2002. — 16 p. [in Ukrainian]

22. *Мірошніченко А. М., Марусенко Р. І.* Науково-практичний коментар Земельного кодексу України / А. М. Мірошніченко, Р. І. Марусенко. — 5-те видання, змінене і доповнене. — К.: Алерта, 2013. — 544 с.

Miroshnichenko A. M., Marusenko R. I. Scientific and practical commentary of the Land Code of Ukraine / A. M. Miroshnichenko, R. I. Marusenko. — 5th edition, amended and supplemented. — К. : alerts, 2013. — 544 p. [in Ukrainian]

23. *Єрмоленко В. М.* Аграрне право України: підручник / В. М. Єрмоленко, О. В. Гафурова, М. В. Гребенюк [та ін.]; за заг. ред. В. М. Єрмоленка. — К.: Юрінком Інтер, 2010. — 608 с. Ermolenko V. M. Ukraine Agrarian Law: pidruchnyk / V. M. Yermolenko, A. V. Hafurova, N. V. Hrebenyuk [et al.]; for the Society. Ed. V. N. Yermolenka. — К. : Yurinkom Inter, 2010. — 608 p. [in Ukrainian]

24. Гайдучський П. І. Аграрна реформа в Україні / П. І. Гайдучський, П. Т. Саблук, Ю. О. Лупенко та ін. ; за ред. П. І. Гайдучького. — К.: ННЦ ІАЕ, 2005. — 424 с. Haidutsky P. I. Agrarian reform in Ukraine / P. I. Haidutsky, P. T. Sabluk, J. O. Lupenko and others. ; Ed. P. I. Haidutsky. — К. : NNC IAE, 2005. — 424 p. [in Ukrainian]

25. *Санніков Д. В.* Правовий режим земельних ділянок для садівництва громадян : автореф. дис.. канд. юрид. наук: 12.00.06 / Д. В. Санніков. — Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. — Х., 2009. — 19 с. Sannikov D. The legal regime of land for gardening citizens: Author. Thesis .. candidate. Legal. Sciences: 12.00.06 / D. V. Sannikov. — National Law Academy of Ukraine. Yaroslav the Wise. — H., 2009. — 19 p. [in Ukrainian]

MACHUSKA I. THE LEGAL REGIME OF AGRICULTURAL LAND

Стаття надійшла до редакції 20.11.15.

УДК: 349.41

Шматова Юлія Олександрівна,

канд. юрид. наук,

доцент кафедри правового регулювання економіки

ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»¹

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ОТРИМАННЯ УЧАСНИКАМИ АНТИТЕРОРИСТИЧНОЇ ОПЕРАЦІЇ ЗЕМЕЛЬНИХ ДІЛЯНОК ДЛЯ БУДІВНИЦТВА ЖИТЛА

Проаналізовано питання отримання земельної ділянки для будівництва житла особами, які виконують завдання по здійсненню анти-терористичної операції на Сході України. Виявлено проблеми законодавства щодо надання земельних ділянок для індивідуального

¹Shmatova Julia, Candidate of Law sciences, senior lecturer in department of legal regulation of economy Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman